

Деякі результати досліджень в галузі використання дистанційних форм навчання в підготовці, післядипломній освіті та професійній діяльності вчителів на Херсонщині

Світовий процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства, а також соціально-економічні зміни, що відбуваються, вимагають суттєвих змін у багатьох галузях діяльності людей. В першу чергу це стосується системи освіти. Національною програмою "Освіта. Україна ХХІ сторіччя" передбачено забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерного інформування. Розвиток освітньої системи в Україні повинен призвести до:

- розширення доступу до всіх рівнів освіти, реалізації можливості її одержання для великої кількості молодих людей, включаючи тих, хто не може навчатись у вищих навчальних закладах за традиційними формами внаслідок браку фінансових або фізичних можливостей, професійної зайнятості, віддаленості від великих міст, престижних навчальних закладів тощо;
- реалізації системи безперервної освіти "через все життя", включаючи середню, довузівську, вищу та післядипломну;
- індивідуалізації навчання при масовості освіти.

Для досягнення зазначених результатів необхідно швидкими темпами розвивати *дистанційну освіту*, запровадження якої в Україні передбачено Національною програмою інформатизації [6].

З іншого боку, необхідність реформування системи післядипломної педагогічної освіти назріла досить давно. У працях В.М.Бондаря, І.П.Жерносека, А.М.Моїсєєвої, А.Т.Никитіної, Є.С.Полат, В.В.Олійник, А.В.Борбіт, та ін. розглядалися недоліки існуючої системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників, визначено деякі способи їх ліквідації та намічені шляхи її подальшого розвитку.

Незвичайна динаміка розвитку суспільства і його еволюція у напрямі інформаційного суспільства, суспільства знань безпосередньо впливає на модифікацію відомих моделей навчання. Одним з основних параметрів оцінки ступеня розвитку глобального інформаційного суспільства – суспільства знань є зміни в освіті, при цьому зокрема стан комп'ютеризації шкіл і бібліотек, рівень інформатичної освіти вчителів, застосування мультимедійних комп'ютерних програм в процесі освіти, існування і практичне використання шкільних комп'ютерних мереж, рівень використання можливостей дистанційного навчання завдяки комп'ютерній мережі, зокрема Інтернет. Впровадження змін в систему освіти і загальне застосування комп'ютерних і інформаційних технологій ставить перед вчителями абсолютно нові виклики, пов'язані з саме пристосуванням до сучасних реалій. Ця ситуація є серйозною задачею для всіх вчителів, що беруть участь в реалізації реформи освіти і бажаючих відповідати вимогам, пов'язаним з отриманням ступенів професійного підвищення. Тим часом існує виражена потреба в адаптаційних діях, пов'язаних з розширенням і удосконаленням кваліфікації, завдяки активній участі в різноманітних формах безперервної освіти. Дуже велику роль в отриманні і розширенні компетентностей відіграє самонавчання і інформаційна самоосвіта вчителів.

В Українському педагогічному словнику [2] «самоосвіта» визначається як «освіта, яка набувається у процесі самостійної роботи без проходження курсу навчання в стаціонарному навчальному закладі. Самоосвіта є невід'ємною частиною систематичного навчання в стаціонарних закладах, сприяючи поглибленню, розширенню і більш міцному засвоєнню знань. Основним засобом самоосвіти є самостійне вивчення літератури. Джерелами самоосвіти служать також засоби масового інформування. Важливу роль у формуванні навичок самоосвіти відіграє школа.

Термін „самоосвіта” в [16] визначається, як „досягнення освіти шляхом діяльності, мету, зміст, умови і засоби якої встановлює сам суб'єкт”. В процесі самоосвіти мета має динамічний характер, змінюється і удосконалюється разом з досягненням суб'єктом „вищого ступеня свідомості”. Самоосвіта досягає найвищого рівня, коли починає складати постійну життєву необхідність і є основою для безперервного навчання. Самоосвіта достатньо часто пов'язана з шкільним навчанням, з паралельною і дистанційною формами навчання. Поняття самоосвіти часто асоціюють з розумінням самонавчання, ці поняття часом ототожнюються. Самоосвіта пов'язана також з отриманням загальної освіти або з формуванням індивідуальності згідно якогось ідеалу. Самонавчання зв'язано частіше за все з одержанням професійної освіти або самостійним здобуванням знань. Згідно [18] „самоосвіта, як релятивний процес для загального і професійного навчання, орієнтована на здобуття освіти, тобто отримання свідомства, диплома або інших прав для виконання роботи або підвищення формальних кваліфікацій”. Зате з терміном *самонавчання* пов'язується самостійна розумова робота безкорисливого і науково-дослідного характеру, часто насичена пізнавальними і новаторськими намірами та метами. *Інформатичною самоосвітою* називається участь в різного роду навчанні, курсах і післядипломній освіті, що проводиться відповідними організаціями і установами, які дають можливість *одержання певних прав і отримання інформатичної освіти*, зате *інформатичне (комп'ютерне) самонавчання* – це незалежне одержання знань і умінь, самостійне навчання себе обслуговувати комп'ютер і розуміти його призначення і можливостей використання. Можна виділити два шляхи інформатичного самонавчання [18]:

- Пов'язаний з оволодінням основ знань про комп'ютерне обладнання і комп'ютерні програми і умінь, пов'язаних з основами їх обслуговування. В цьому випадку людиною, що самостійно навчається, є особа, яка без курсової підготовки, наприклад, в школі або навчальному закладі, одержує елементарні знання і необхідні уміння для застосування комп'ютера для розв'язування особистих завдань та в галузі своєї професійної діяльності.

- Людина, яка самостійно навчається в галузі інформатичної освіти, самостійно розширює і поглиблює знання, отримані раніше в школі або на комп'ютерних курсах.

Кожна людина, що самостійно займається інформаційною освітою, повинна мати вже основні знання і інформатичний досвід, а також вміти розв'язати ряд теоретичних і практичних проблем, відчувати необхідність розширення своїх знань і бажати застосувати нові технології відповідно до власних потреб. Швидко отримані відповідні наукові відомості є для людини, яка вчиться, інструментом інтелектуального розвитку. В інформаційному самонавчанні вчителі проявляють різні форми інтелектуальної активності. Серед найчастіших способів збагачення знання і надбання нового досвіду можна виділити: читання преси і професійної літератури, виконання різних розробок, таких як плани, лекції, рапорти, звіти, використання Інтернету і матеріалів на компакт-дисках CD, пошук можливих способів застосування інформаційних технологій в галузі комп'ютерної підтримки навчання конкретних шкільних предметів в цілях підвищення ефективності, перетворення навчання в захоплюючий процес, обмін досвідом з іншими вчителями, відпочинку і розваги. Дії, що виконуються вчителями, витікають найчастіше з необхідності володіння знаннями і постійної актуалізації знань і умінь у сфері інформаційних технологій.

Інформатичне самонавчання складає основний спосіб актуалізації, розширення і доповнення знань і умінь у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Динамічні зміни змісту навчання і поява нових, надзвичайно корисних мультимедійних рішень створює необхідність безперервного навчання в цій сфері. Самонавчання вчителів інформатики приводить до надбання ними реальних кваліфікацій, безпосередньо придатних у власній роботі і з учнями.

Самоосвіта, поруч з отриманням реальних кваліфікацій, дає можливість отримання формальних кваліфікацій (диплом, свідоцтво і т.п.), що стануть в майбутньому основою визнання професійних кваліфікацій. Як самоосвіта, так і інформатичне самонавчання вчителів складає дуже важливу форму їх професійного вдосконалення.

Самоосвіта може набувати різних форм, від курсів в навчально-методичних центрах на різних рівнях або в комп'ютерних фірмах, до післядипломної освіти, організованої вищими навчальними закладами. В процесі самоосвіти слухач реалізує програму навчання, можливість надбання компетентностей, визначених назвою і тематикою курсу, під керівництвом інструктора-викладача. За добір змісту навчання і методи проведення занять відповідає навчальна установа.

До питань вдосконалення систем освіти з позицій компетентного підходу науковці і практики звернулися на початку 1990-х років ([7], [11]). Головним показником рівня кваліфікації будь-якого сучасного фахівця є його професійна компетентність. В широкому значенні **компетентність** може бути визначена як поглиблене знання предмету або освоєне уміння ([8], [9]). Компетентність відрізняється від досконалості за своїм характером і рівнем. **Компетентність** – це вміння і здатність адекватного виконання задачі. Вона звичайно не піддається порівнянню. Людина або компетентна, або не компетентна по відношенню до необхідного рівня виконання завдань, а не по відношенню до досягнень інших [9]. Компетентного фахівця відрізняє здатність серед безлічі рішень вибирати раціональне, аргументовано спростовувати помилкові рішення, ставити під сумнів ефектні, але неефективні рішення, тобто володіти критичним мисленням. Компетентність припускає також постійне оновлення знань, оволодіння новими знаннями для успішного вирішення професійних задач в даних умовах. Компетентність — це здатність до актуального виконання діяльності. Професіонал повинен не тільки розуміти сутність проблеми, але і уміти вирішити її практично, тобто володіти методами її розв'язування. Причому залежно від конкретної ситуації людина може застосувати той або інший метод, найбільш відповідний до даних умов. Одною з формул для визначення компетентності може бути [9]:

$$\text{Компетентність} = \text{Мобільність знання} + \text{Гнучкість методу} + \text{Критичність мислення}$$

Професійна компетентність викладачів, що працюють в умовах інноваційного навчання, до якого можна по праву віднести дистанційне навчання, залежить багато в чому від усвідомлення цими фахівцями необхідності змін, перетворення свого внутрішнього світу і пошуку нових можливостей, самездійснення в професійній праці [І.Вачков, 2000, Полат, 2004]. Багатство, різносторонність і емоційна насиченість педагогічної роботи вимушують викладача пильно вивчати себе як професіонала. При цьому не тільки відбувається усвідомлення тих або інших професійно значущих якостей особи, але і формується певна самооцінка. Крім того, викладач переживає почуття задоволеності або незадоволеності своєю працею, емоційно переживає відповідність образу «я» ідеальному образу себе як педагога.

Австрійські вчені визначають наступні ключові компетентності педагога [Овчарук, 2003, Раков 2005]:

- ◆ предметна компетентність (*subject-matter competence*)
- ◆ особистісна компетентність (*personal competence*)
- ◆ соціальна компетентність (*social competence*)
- ◆ методологічна компетентність (*methodological competence*)

На основі наведених вище компетентностей в Австрії були підготовлені нові навчальні плани для середньої школи (1999) та визначено 5 освітніх галузей, структура яких базується на міжпредметному підході:

- ◆ мова та спілкування;
- ◆ людство та суспільство;
- ◆ природа та технології;
- ◆ творчість та дизайн;
- ◆ здоров'я та тренування.

На думку І.А.Зимньої розуміння компетентності виступає як загальне визначення такого інтегрального соціально-особистісного феномена, як результат освіти в сукупності з мотиваційно-ціннісними когнітивними складовими [Зимняя, 2005]. Д.Равен трактує компетентність як «специфічну здатність, необхідну для ефективного виконання певної дії в конкретній предметній галузі, що включає вузькоспеціальні знання, особливого роду предметні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за свої дії» [Равен, 2002]. На думку відомого російського вченого С.В.Кульневича

«ключові компетентності – це особисті цілі студента (педагога), особисте значення його освіти, професійної діяльності [Кульневич, 2005]. Розгортання змісту освіти навколо ключових компетентностей, їх включення в зміст – це і є шлях переходу від знеособлених, відчужених від студентів знань до особисто значимих, тобто до упередженого, ціннісного відношення до знань».

Велику увагу проблемам визначення компетентностей приділяють в наукових дослідженнях польські вчені. Так, наприклад, *Османська-Фурманек В.* [Osmańska-Furmanek W., 2006] виділяє три основні рівні інформатичних компетентностей, які якісно відрізняються між собою:

- i. елементарний рівень,
- ii. функціональний,
- iii. системний.

Перехід з одного рівня на інший розуміється як удосконалення і тим самим підвищення попереднього. Теоретичні відомості, що вже недостатні на елементарному рівні переоцінюються в процесі практичної діяльності і тим самим виконується перехід на якісно новий, інший рівень – функціональний. При цьому реалізується механізм психологічної екстеріоризації компетентностей попереднього рівня і накладення їх на практичну діяльність. Потім настає синтез практичних умінь і поглиблення теоретичних знань, що у свою чергу приводить до інтеріоризації знову отриманих способів дій і перетворення їх в якісно більш досконалі, внутрішні пізнавальні структури. Формується при цьому також новий стиль мислення – як найважливіша, нова якість в психіці тих, хто навчається, на системному рівні. Як основні прояви інформатичних компетентностей на цьому рівні приймається здатність вільного, цільового і адекватного використання нових інформаційних технологій в практичній діяльності в своїй галузі (предметі). Ці компетентності будуються (формується) послідовно.

Аналізуючи означення компетентності вчителя дистанційного навчання ([5], [8], [9]), можна окреслити наступні найважливіші загальні компетентності, причому в широкому контексті – автора-редактора дистанційних курсів, викладача (тьютора), адміністратора:

№ п/п	Компетентності викладача дистанційного навчання
1	<p><i>Компетентності в галузі педагогіки, психології і нових педагогічних технологій:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - є добрим педагогом, методистом, що мав раніше успіхи в стаціонарній освіті (в жодному разі не можна закривати своєї некомпетентності медіумами), не повинен поривати контакту з традиційним навчанням; - пристосовує використані методики стаціонарного навчання до умов Інтернету; - організовує і проводить психолого-педагогічне тестування студентів; - визначає індивідуальний психологічно-педагогічний образ студента і діагностує віртуальну групу; - попереджує і розв'язує конфліктні ситуації; - створює маленькі групи за принципом психологічної сумісності; - психологічно підтримує студентів на перших етапах навчання а також підтримує сприяючий навчання психологічний клімат в віртуальній групі; - знає сучасні особистісно орієнтовані методи навчання: метод навчання у співробітництві, метод проєктів, дослідницький метод і ін.; - користується індивідуальними, груповими і фронтальними формами навчання, гармонійно, обгрунтовано поєднує їх в роботі з дистанційними студентами; - організовує і проводить телекомунікаційні проєкти і тематичні форуми і телеконференції, виступаючи в ролі їх модератора; - підтримує і нагороджує учнів (студентів), інформує студентів про уміння, які потрібно виробити протягом курсу; інформує про досягнення; помагає справитися з завданням, яких студенти ще не закінчили; вміє визначати, з чим студент має проблеми, і надати йому необхідну допомогу; - проводить науково-дослідну діяльність, організовує і проводить моніторинг наукової діяльності студентів в стаціонарному і дистанційному навчанні; організовує дослідницькі групи; відшукує і застосовує додаткові матеріали для досліджень; - застосовує ефективну систему контролю і тестування студентів; знає показники активності студентів у дистанційному навчанні; - знає особливості організації самостійної роботи студентів в інформаційно-виховному середовищі Інтернет і процесу формування знань при дистанційній формі навчання; - використовує інструменти організації спілкування і комунікації учасників дистанційного навчання.
2.	<p><i>Компетентності у сфері ІТК і застосування їх в освіті:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знає принципи роботи персонального комп'ютера і периферійного обладнання; - користується програмним забезпеченням (мінімум - текстовим редактором MS Word, програмою для створення презентацій MS Power Point і іншими стандартними програмами з пакету MS Office); - знає основні принципи роботи в мережі Інтернет і використовує програмне забезпечення (як мінімум: браузер Internet Explorer і програму обслуговування електронної пошти MS Outlook Ekspres); - проєктує авторські e-learning курси разом з дидактичними матеріалами для учасників; - вміє оцінити зміст, істотність, методичний і дидактичний рівень програми і готовий курс e-learning (дидактичні матеріали, придатність і важливість платформи, відповідність матеріалу навчання Основній програмі). - веде пошук (розшукує) згідно з цілями навчання матеріалів в Інтернеті, зберігає на комп'ютері, проводить аналіз і вибирає адекватні форми їх презентації і застосування при розв'язуванні завдань.
3.	<p><i>Компетентності в галузі Інтернет-технологій</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знає основні типи і загальні принципи функціонування телекомунікаційних систем; - розуміє особливості під'єднання користувачів з різним рівнем доступу до Інтернет; - знає телекомунікаційний етикет; - використовує різні засоби телекомунікації для обміну повідомленнями та матеріалами з іншими користувачами в синхронному та асинхронному режимі (електронна пошта, телеконференції, форуми, спілкування в реальному часі (чати, комунікатори ICQ, Skype, NetMeeting і т.д.); - використовує Інтернет-чати, форуми, дискусійні групи і сторінки WWW в комунікації з учнями (студентами); - має навички інформаційної «навігації» в мережі; - працює з освітніми ресурсами мережі (мережними базами даних, службами новин, відомостей і т.д.); - користується інструментальними програмними засобами для створення курсів ДН;

<ul style="list-style-type: none"> - працює з сучасними гіпертекстовими і гіпермедіальними системами; - розшукує в Інтернеті освітні ресурси, які відповідають цілям навчання; - перетворює навчальні матеріали для публікації в мережі з використанням різних користувацьких програм (редактора тексту, редактора графіки, редактора HTML) і необхідних сервісних програм (архіваторів, антивірусних програм, драйверів і т.д.).
--

Таблиця 1. Компетентності вчителів в галузі дистанційного навчання

При всій важливості і актуальності цієї задачі жодна установа освіти в Україні, в Російській Федерації, в Польщі не займається систематичною підготовкою викладачів для системи дистанційного навчання. Існуючі на даний момент курси є частіше всього курсами підвищення кваліфікації чи комерційні курси для тьюторів, інструкторів приватних фірм і корпорацій. Такі курси проводять в даний час Федерація Інтернет Освіти (ФІО), Інститут загальної середньої освіти Російської академії освіти (ІОСО РАО), Центр Дистанційної Освіти КПІ, Південноукраїнський Регіональний Інститут Післядипломної Освіти Педагогічних Кадрів (м.Херсон), Херсонський Державний Університет, Національний Педагогічний Університет ім. М.П.Драгоманова, Силезьський Університет та кілька інших навчальних закладів. За рубежом проблемі підготовки викладачів для системи дистанційного навчання надається багато уваги. Так, останнім часом з'явилися програми підготовки магістрів за фахом E-learning On-line-teaching, а питання навчання в середовищі Інтернет ввійшли як обов'язкові компоненти в програми підготовки фахівців з «instruction design» (що відповідає російській педагогічній спеціалізації 13.00.02 «Методика створення і використання засобів навчання») [9].

З іншого боку є велике зацікавлення дистанційною формою освіти у різних категорій вчителів природничо-математичного профілю, в першу чергу, вчителів інформатики і математики. Опитування, яке було проведено серед вчителів інформатики, математики, фізики, хімії, біології Херсонщини під час їх участі в курсах підвищення кваліфікації в Південноукраїнському регіональному інституті післядипломної освіти вчителів підтвердило цю тезу.

На питання: Чи хотіли б Ви мати можливість підвищення кваліфікації в дистанційній формі? Отримані наступні відповіді : **Так – 62%**, Ні – 6%, Немає відповіді – 32%.

На питання: Чи хотіли б Ви проводити навчання в дистанційній формі? Отримані наступні відповіді : **Так – 66%**, Ні – 10%, Немає відповіді – 24%.

На питання: Чи хотіли б Ви закінчити курси для одержання компетентності вчителя дистанційного навчання? :**Так – 68%**, Ні – 4%, Немає відповіді – 28%.

Таким чином на всі питання щодо підвищення своїх професійних компетентностей а також використання дистанційної форми навчання в організації та проведенні навчально-виховного процесу понад 60% респондентів відповіли позитивно – Так.

З зв'язку з вище перерахованими чинниками з'явилася ідея спробувати вирішити ці дві сучасні проблеми за допомогою використання гібридної (мішаної) форми освіти при реалізації проекту регіональної дистанційної платформи

Концепція проекту **Освітній портал м. Херсона і Платформа Дистанційного навчання м. Херсона (www.uceba.ks.ua) та її використання в підготовці вчителів в галузі дистанційного навчання**

В рамках проекту *Освітній портал м. Херсона і Платформа Дистанційного навчання м. Херсона, котрий був створений в 2006 року в м.Херсоні*, проводиться перед усім діяльність в галузі :

- безперервної освіти і професійної підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів і методичної підтримки вчителів в Південно-українському регіональному інституті післядипломної освіти педагогічних кадрів в галузі використання ІКТ в професійній діяльності.

Серед призначень створеної платформи можна відзначити в тому числі підтримку і здійснення:

- навчальної діяльності студентів у вищих навчальних закладах
- навчально-виховної діяльності в загальноосвітніх школах (зі шкільних предметів, факультативних (елективних), коригувальних курсів для невстигаючих чи дітей зі спеціальними потребами (СЗШ №3, 29, 30, і ін.)),
- підготовка майбутніх абітурієнтів до вступу у вузи, тощо.

Ці задачі реалізуються в спеціалізованому інформаційно-освітньому середовищі, створеному на базі системи MOODLE з використанням дистанційних педагогічних технологій. Організація навчального процесу ґрунтується на використанні освітніх ресурсів відкритої освітньої платформи *Освітній портал м. Херсона (CMS (Content Management System) Joomla!)* і *Платформи Дистанційного навчання м. Херсона (CLMS (Content Learning Management System) MOODLE)*, які мають модульний принцип і розповсюджуються за принципом GNU Open Source.

Разом з цим для системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації педагогічних працівників був розроблений навчальний курс, спрямований на підготовку вчителів до використання телекомунікаційних технологій для власної самоосвіти, а також для застосування сформованих компетентностей в своїй професійній діяльності. Так, на базі Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів проводиться експериментальний курс «Дистанційні педагогічні технології і їх використання в безперервній освіті. Застосування дистанційних форм навчання у вузі та школі» за авторською програмою. Створюються, а також проводяться курси з основних програмах підготовки та перепідготовки вчителів, а також елективні курси співробітниками Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, ХЕПІ і вчителями шкіл м.Херсона, що пройшли курси для методистів-тьюторів при безпосереднім використанні ресурсів регіональної дистанційної платформи і освітнього порталу.

Для реалізації проекту *Освітній простір м.Херсона* були заінстальовані дві системи, котрі поєднані і доповнюють одна одну:

1. Освітній портал м.Херсона (CMS Joomla!) (www.uceba.ks.ua/new)
2. Платформа ДН м.Херсона (CLMS MOODLE) (www.uceba.ks.ua)

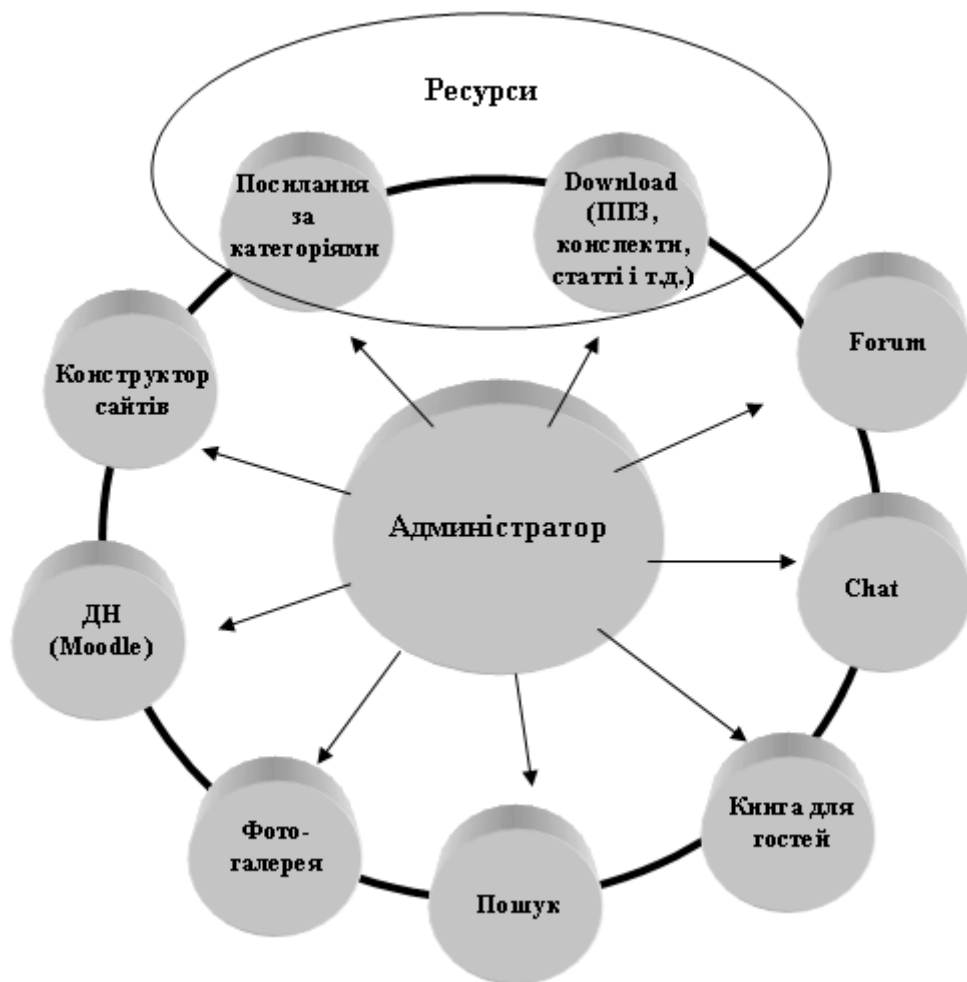

Схема 1. Освітній портал м.Херсона (CMS Joomla!)

Ресурси:

Зауваження: є можливість додавання на сервер ресурсів окрім адміністратора іншим персоніфікованим користувачам (викладачам, вчителям, методистам, і т.д.), що дозволяє прискорити роботу над ресурсами порталу, та зробити її більш інтенсивною.

Посилання (рубрики)

Дошкільна освіта. Початкова школа. Основна і середня школа. Вищі навчальні заклади. Додаткова освіта і виховання. Коригувальна педагогіка і спеціальна психологія. Педагогіка і педагогічна освіта. Підвищення кваліфікації (вчителів). Технічні засоби навчання. Виробники електронних дидактичних засобів. Освітні портали. Дистанційне навчання. Інтернет-провайдери. Природничо-математичні дисципліни (Математика, Фізика, Хімія, Біологія, Географія, Природознавство, Інформатика, Техніка, тощо). Гуманітарні дисципліни (Історія, Українська мова і література, Іноземні мови, Російська мова і література, Іноземні мови: Англійська, Німецька, Французька, Іспанська, тощо; Музика, Мистецтво, тощо)

Download (ресурси порталу у вигляді окремих файлів для копіювання)

ППЗ (презентації, мультимедійні інтерактивні програми, тести і т.д.). Конспекти уроків. Сценарії виховних годин. Статті. Програми навчання і т.д.

Конструктор сайтів дає можливість створення сайтів для всіх навчальних закладів Херсонщини. Для використання цього засобу від користувача не вимагаються жодні ґрунтовні інформатичні компетентності.

Крім аналізу та вибору концепції ДН необхідно передусім продумати і вибрати відповідну технічну та системно-програмну базу. Аналізуючи доступні на ринку платформи ДН, варто вибрати систему дешеву (краще безплатну), легку в освоєнні та використанні, обґрунтовану педагогічно.

Платформа e-learning MOODLE, що використовується в проекті *Платформа ДН освітнього простору м. Херсона* (www.uceba.ks.ua) - це комплект різноманітних інструментів, використання яких надає широкі можливості в процесі навчання. Ця платформа була створена Мартіном Доугіамасом (Martin Dougiamas - доктор педагогічних наук з Університету в м. Сідней, Австралія). Головною його метою було створення платформи, відмінної від доступних на ринку, а саме такої, яка *враховувала б педагогічні аспекти, що базуються на основах пізнавальної психології*, а особливо однієї з її течій, яка іменується *конструктивізмом*. Одночасно, як пише сам автор, вона може бути використана в процесі навчання, що базується на будь-яких інших теоретичних положеннях. Конструктивізм припускає, що учень (курсант) - активний суб'єкт, який самостійно створює свою власну систему знань, користуючись при цьому доступними йому джерелами. Роль вчителя (тут тьютора), в мотивуванні і підтримці своїх підопічних, полягає головним чином в задаванні завдань і формулюванні питань, що становлять для учнів проблеми в розв'язуванні. Результатом роботи є розв'язування цих проблем, що сприяє виникненню в розумовому потенціалі учнів нових знань. Відповідно до основ суспільного конструктивізму, конструйоване знання найбільш ефективне, коли навчання відбувається в

співробітництві. Це можливе тоді, коли учень працює в групі, ділячись своїм власним досвідом і думками, і являючись відкритим для досвіду і думки інших.

Достоїнством платформи e-learning MOODLE є також той факт, що почавши від її появи, тобто 1999 року, вона була модифікована і доповнена в нові рішення і інструменти. Програмне забезпечення платформи описано мовою PHP і робить можливим використання безкоштовних, загальнодоступних баз даних (MySQL, PostgreSQL, і т.п.). Платформу MOODLE можна заінсталиувати в довільному операційному середовищі (MS Windows, Unix, Linux).

Відповідно до вище обговорених основ платформа MOODLE була оснащена рядом інструментів, що надає можливість співпрацювати на рівнях учень – учень, учень - вчитель. До цих інструментів належать: *Голосування (опитування), Анкети, Чати, Опитувальники, Форуми, Уроки, Журнали, Тести, Тести HOT POTATOES QUIZ, Пакети SCORM, Словники, Семінари, Вікі, Завдання і т.д. (всього 35 модулів).*

Серед можливостей використання платформи можна виділити наступні:

1. Надання через мережу освітніх матеріалів вибраній групі користувачів (Ресурси, Урок, Словник понять (госарій), тощо).
2. Створення можливості взаємного повідомлення між учнями чи студентами, які беруть участь в курсі, так і між учнями чи студентами і вчителем чи ведучим, і це може здійснюватися в *синхронному* режимі (учасники комунікації повинні мати доступ до мережі в один і той самий час, за допомогою Чат, Внутрішньої системи повідомлень), так і в *асинхронному режимі* (одночасний доступ до мережі не потрібен, а здійснюється за допомогою Форуму, е-мейл, Завдання, Журналу (Робочий зошит), тощо).
3. Документування і накопичення (зберігання) робіт, результатів дискусії, документування поставлених питань і отриманих відповідей. В результаті управління курсом з використанням платформи e-learning виникає своєрідний набір матеріалів як стосовно всієї групи, так і стосовно кожного учасника курсу.
4. Надання інструментів для поточного контролю і оцінки досягнень окремих учасників і надання зворотних даних стосовно кожної теми, у тому числі оцінок і відгуків (рецензій) на їх роботи (Форум, Завдання, Журнал (робочий зошит), Оцінки, Звіти, Опитування, тощо).
5. Надання можливості аналізу активності і участі окремих учасників курсу. В тому числі аналіз часу, присвяченого на роботу з матеріалами; оцінку того, опанування яких з елементів курсу викликало у групі (або даного учасника) окремі труднощі й швидку реакцію на перешкоди, що з'являються, наприклад, через передавання додаткових матеріалів або ж організовану підтримку з боку учасників курсу, що краще справляються з матеріалом, при контролі за змістовою стороною допомоги, що надається [15].

Наприклад, у сфері надання освітніх матеріалів використання платформи забезпечує наступні можливості:

1. Вчитель має можливість пересилати на платформу файли (до 2 Мб), що включають підготовлені раніше освітні матеріали, а потім подавати до них доступ (до окремих файлів чи цілих каталогів).
2. Є можливість скористатися при створенні матеріалів інструментами, доступними на платформі (вбудовані текстові (html) редактори з можливістю форматування тексту, імпортування графіки, створення гіперпосилань до ресурсів на платформі чи в Інтернеті, таблиць, тощо).
3. Можна створити і відповідним чином організувати (як окремих ресурс) посилання до матеріалів, що вже були зроблені чи доступні в Інтернеті.

Разом з тим не виключається використання в процесі навчання „традиційних" матеріалів. Навчання за допомогою електронних матеріалів, розміщених на платформі, не повинне бути єдиною або домінуючою формою. Якби так було, то курси, які проводяться таким чином не відрізнялися б істотно від заочних курсів – окрім форм передавання матеріалів – Інтернет замість традиційної пошти, притому та форма була б для користувача менш зручною, оскільки, як і раніше, більшість людей вважає за краще читати надруковані матеріали, ніж довгі тексти на екрані комп'ютера. Платформа MOODLE підтримує практично всі етапи навчального процесу, що наочно проілюстровано на схемі нижче. Кожний автор курсу та ведучий повинен про ці можливості знати та цілеспрямовано їх використовувати.

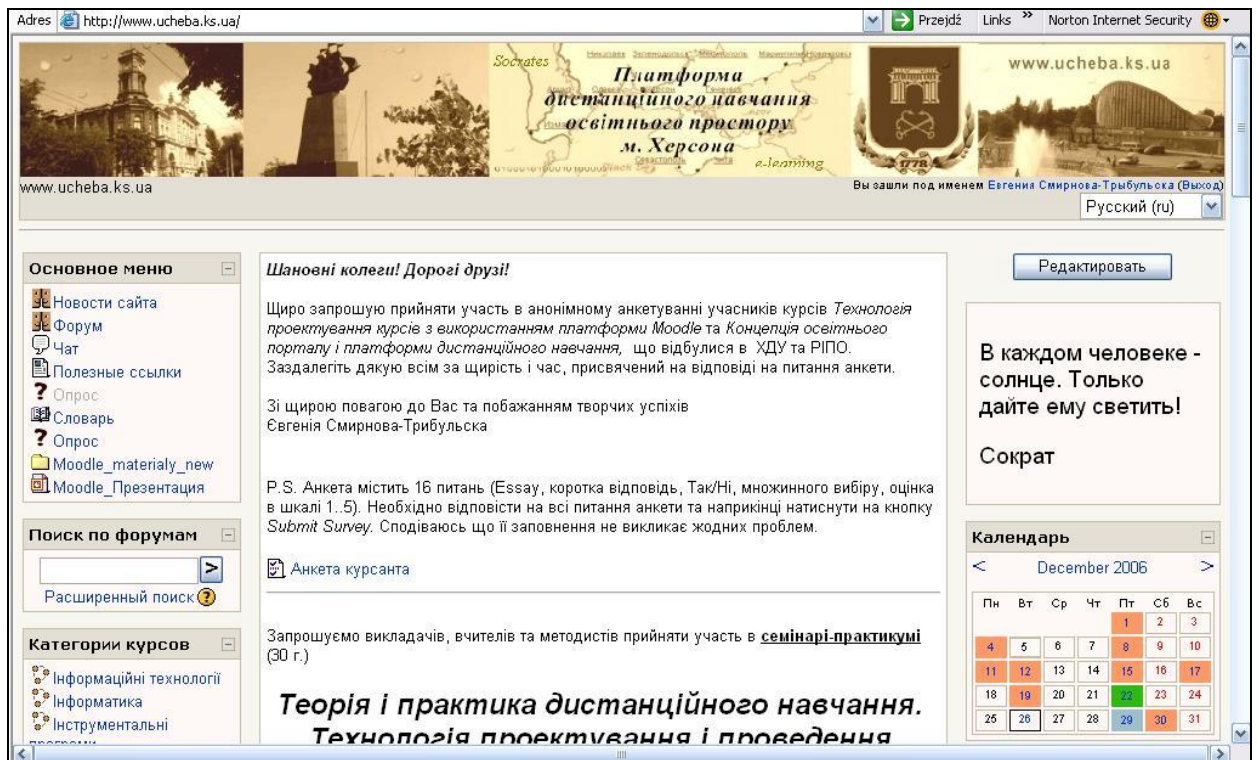

Рис. 1 Платформа Дистанційного навчання м.Херсона (www.uceba.ks.ua)

При створенні та запуску освітнього порталу можна ефективно використовувати системи CMS (*Content Management System*) Joomla, Mambo, NukePHP Apache. Створення тематичних порталів до недавнього часу було завданням дуже важким і вимагало від його розробників професійних знань в галузі програмування і створення програмного забезпечення на потреби сервісів WWW. Ці недоліки найбільш швидко побачили і оперативно відреагували на них автори Вільного Програмного забезпечення (Open Source), створюючи системи управління змістом (*Content Management System*) – і CMS). Під CMS необхідно розуміти платформу, що забезпечує самостійне створення, розробку інформаційного сервісу або Інтернет-порталу, який спирається на готові модулі. Залежно від конкретного типу CMS число модулів може бути різне, проте завжди доступні такі модулі як: *Повідомлення, FAQ, Download, WebLink, Система пошуку, Анкети, Голосування (Опитування), Галерея тощо*. Управління та адміністрування цією системою не вимагає ґрунтовних інформатичних знань. А модульна структура системи дозволяє редагування та налагодження порталу, що базується на цій системі, згідно зі своїми потребами.

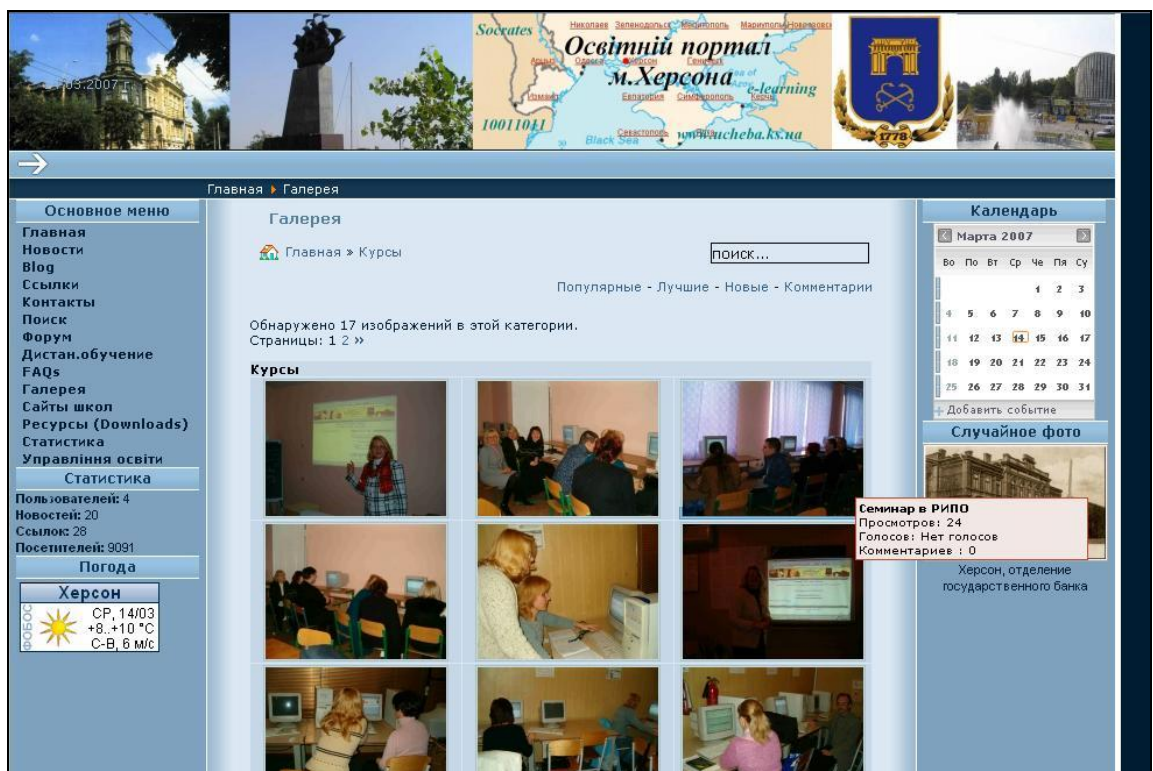

Рис.2 Освітній портал м. Херсона (www.uceba.ks.ua/new). Пункт меню *Галерея* (категорія Курси).

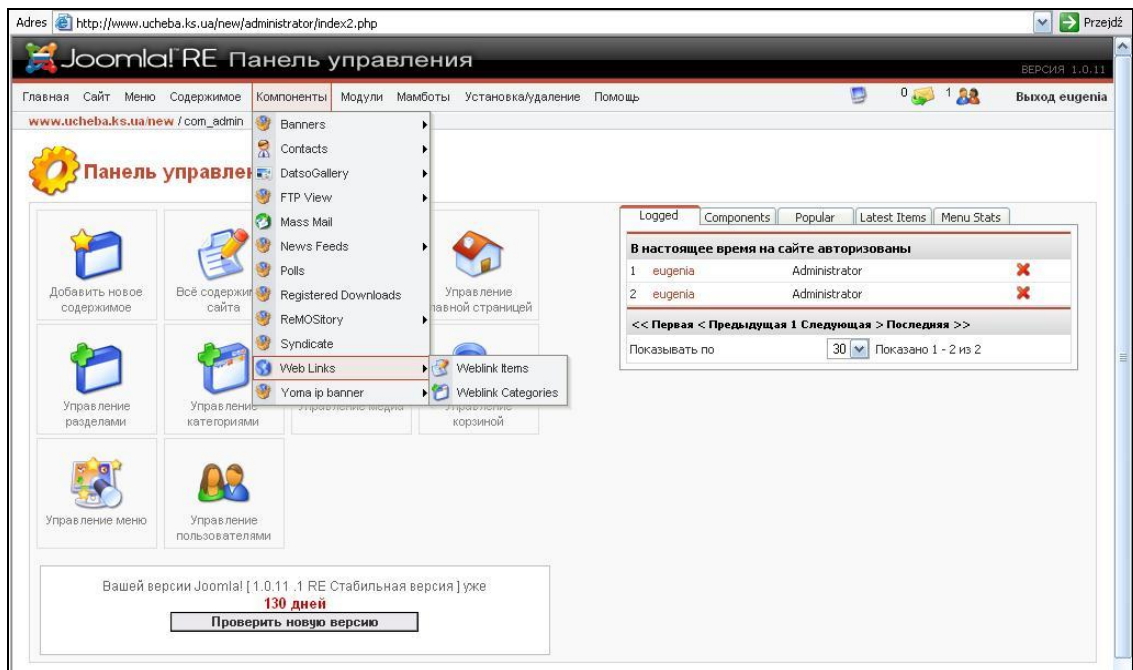

Рис. 3. Панель управління Адміністратора. Вибір Компоненти Weblink Categories з Головного Меню Адміністратора

Основною *метою* проекту Освітній портал м. Херсон є підготовка вчителів до використання дистанційних освітніх технологій в повсякденній педагогічній практиці, в самовдосконаленні і підвищенні своїх професійних компетентностей, надання методичної підтримки співробітниками Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів м. Херсона вчителям Херсона і херсонської області, а також досягнення високих результатів в розвитку осіб, хто навчається (учнів, студентів, вчителів і інших користувачів) через мережу Інтернет, яка забезпечує зручні умови для ефективною безперервної освіти, самоосвіти і самонавчання.

Виходячи з вище перерахованих передумов, припускаємо, що випускник неінформатичної педагогічної спеціальності повинен в процесі своєї освіти одержати відповідний рівень *знань* і *умінь* (технічних і педагогічних), щоб уміти підтримувати свою професійну діяльність за допомогою платформи дистанційного навчання, на якій можна буде виконувати також ролі і функції розробника курсів, тьютора і адміністратора ДН.

Аналізуючи ситуацію з даної проблематики і беручи до уваги нечисленний досвід в галузі підготовки вчителів до проведення дистанційного навчання, була підготовлена програма відповідного предмету (електронного курсу), який може вивчатися на всіх спеціальностях у вищих педагогічних навчальних закладах за денною чи заочною формою навчання, а також на курсах удосконалення вчителів і післядипломної освіти.

Курс був реалізований в Південноукраїнському регіональному інституті післядипломної освіти педагогічних кадрів в м. Херсоні, а також для вчителів Херсонщини на базі Херсонського державного університету. При реалізації курсу бралися до уваги потреби сформувати необхідні компетентності вчителя в галузі дистанційного навчання

Змістові модулі програми курсу «Теоретичні і практичні основи ДН» (30 г.):

- Інноваційні методи навчання, у тому числі метод проектів, навчання у співробітництві.
- Мультимедійне повідомлення, структура поняття, його дидактичні функції.
- Принципи конструктивної і когнітивної теорії навчання.
- Цілі, рівні, моделі, типологія і класифікації ДН, аналіз і врахування всіх чинників в конкретному педагогічному процесі.
- Компетентності вчителя ДН.
- Основи методики дистанційного навчання.
- Структура дистанційного курсу.
- Платформи дистанційного навчання, перегляд, порівняльна характеристика, досвід, приклади використання.
- Інструменти для створення текстових і мультимедійних матеріалів, конвертування у формат PDF (OpenOffice, Tomahawk). Розроблення тестів в програмі Hot Potatoes.
- Основи обслуговування і використання платформи MOODLE (інсталяція, наповнення змістом, початок роботи, управління курсами, аналіз і оцінка отриманих результатів).

Заняття (10 лекційних і 20 практичних годин) були заплановані з використанням комп'ютерного класу, мультимедійного проектора і платформи дистанційного навчання MOODLE (www.uceba.ks.ua). Основними методами навчання були вибрані метод проектів, навчання в співробітництві. На заняття слухачі повинні були самі дібрати матеріали для своїх курсів, заздалегідь з'ясувавши всі питання з викладачем. Причому один курс повинен був бути розроблений самостійно і підтримувати дистанційно процес навчання, а другий разом з колегою з групи і бути повністю дистанційним автономним курсом. Потім курсанти повинні були взаємно закінчити 2 курси на вибір, які були підготовлені викладачем а

також студентами даної групи, оцінити їх. Також потрібно було оцінити закінчений курс та самооцінити сформовані в ході курсів компетентності вчителя дистанційного навчання і заповнити анкету, яка була підготовлена викладачем в електронному вигляді та розміщена на платформі.

Були також сформульовані кілька питань для спостереження:

- наскільки платформа була прозорою і зрозумілою для користувача (тобто в якому діапазоні і при яких умовах не викликала труднощів і обмежень в комунікації між учасниками-авторами і учасниками-користувачами курсів щодо традиційних форм);
- які компоненти платформи і які педагогічні дії будуть студентами найчастіше використовуватися під час роботи над проектом, які у свою чергу можуть викликати найбільші проблеми;
- які помилки найчастіше допускатимуться в обслуговуванні платформи і розробці курсів;
- наскільки платформа є придатною для підготовки студентів неінформатичних педагогічних спеціальностей і вчителів різних предметів;
- які зміни потрібно внести в навчальні плани, а також в програми навчальних предметів підготовки педагогів, пов'язані з темою дослідження, щоб найбільш результативно вплинути на підвищення ефективності навчання?

В порядку педагогічного експерименту в групах викладачів Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів в м. Херсоні, в Херсонському державному університеті і трьох групах вчителів математики, фізики і хімії, був реалізований предмет «*Теоретичні і практичні основи дистанційного навчання*», в рамках якого слухачі освоювали програму курсу - знайомилися з теоретичними основами ДН а також проектували (індивідуально і в групах) власні курси і тестували інші курси, створені викладачем та колегами на платформі MOODLE (www.uceba.ks.ua). Курси були доступні тільки автору (або групі авторів окремого курсу) і ведучому заняття, студенти у свою чергу мали можливість записатися на будь-які курси своїх колег, а також дозволити доступ і запис на них всіх бажаючих користувачів платформи (своїх колег або зовнішніх користувачів). Одночасно студенти мали можливість користуватися загальнодоступними модулями платформи, наприклад дискусійним форумом або чатом, а також всіма іншими телекомунікаційними засобами і інструментами (e-mail, відео-, телеконференція, комунікатори (ICQ, Skype, NetMeeting і ін.), мобільний телефон і т.д.).

Курсанти були проінформовані, що комунікація за допомогою платформи (як взаємна з колегами, так і з ведучим заняття) є пріоритетною формою комунікації і окрім оцінки проектних курсів буде також оцінена індивідуальна активність на платформі, оцінювана достатньо широко як при аналізі участі у форумах і на чатах, так і при оцінці і аналізі загальної активності в процесі роботи над курсами (індивідуальними і груповими) і участі в курсах. Студенти знали про те, що їх участь в аудиторних і поза аудиторних заняттях також є предметом нагляду і знали його мету. Студенти і слухачі мали доступ до платформи не тільки під час занять, але і зовні них (з довільного комп'ютера, під'єданого до Інтернету: з міської кабельної мережі Норма-4 в Південноукраїнському регіональному інституті післядипломної освіти педагогічних кадрів, ХЕПІ, ХДУ, Інтернет-кафе, комп'ютерів на роботі або вдома). Одержали також повідомлення про можливе надання допомоги від ведучого курс позааудиторними заняттями через дискусійні форуми платформи або e-mail. Деякі критерії оцінки проектів представлені в таблиці.

Перед практичними заняттями і початком виконання проектів студенти (слухачі) відвідали 10 годин лекцій з предмету, на яких були розглянуті важливі теоретичні аспекти ДН, зокрема з використанням платформи MOODLE. Також познайомилися з інноваційними методами навчання - методом проектів і навчання в співробітництві; поняттям мультимедійного повідомлення, його структурою і дидактичними функціями; принципами конструктивної і когнітивної теорії навчання; метою, рівнями, моделями, типологією і класифікацією дистанційного навчання, проведенням всебічного аналізу і обліку всіх чинників в конкретному педагогічному процесі, з компетентностями вчителя дистанційного навчання; основами методики дистанційного навчання; структурою курсів; платформами дистанційного навчання, їх порівняльною характеристикою, досвідом, і прикладами використання.

Критерій	Опис	Додаткові зауваження
Тема і план курсу	Точність вибору і точність визначення теми щодо цілей проекту	Теми, реалізовані в електронному вигляді, повинні також давати можливість представити функції окремих модулів платформи, а також компетентності їх обслуговування і використання активних методів навчання студентами. План і зміст курсу повинен бути комплектний, мати модульну структуру і містити всі відповідні складові частини (елементи) (мету, опис, теоретичні матеріали, тести, творчі завдання, глосарій (словник), вікі (словник, який створюють студенти), посилання на Інтернет-ресурси і т.д.)
Модулі MOODLE	По можливості всі (близько 35, але 18 основних і найважливіших)	Курс повинен містити описи по можливості всіх елементів, модулів MOODLE, обгрунтовано і педагогічно доцільно використані.
Зміст навчання	Використання різноманітних засобів і джерел	Курс повинен містити не тільки власноручно розроблені авторські дидактичні матеріали, але і добре дібрані і детально описані посилання на доступні джерела і освітні Інтернет-ресурси.

Форматування курсу	Естетика, різноманітність, спрощена навігація	Курс повинен бути візуально цікавий, естетичний, і різноманітний, одночасно зовнішня візуальна структура, ієрархія, опис і т.д., повинні спростити його перегляд і просування в ньому.
Мультимедійність і багатосенсорність	Різнманіття уявлення	Курс повинен включати мультимедійні модулі (наприклад мультимедійні презентації) і окремі елементи – графічні статичні і динамічні об'єкти, відео, звук, освітні ігри в реальному часі, анімацію і т.д. Найбільш високо оцінюються елементи, власноручно розроблені авторами.
Стилі і методи навчання	Елементи конструктивізму	Курс повинен спиратися на перш за все активні методи навчання (різнманітність і використання модулів типу Урок, Завдання, Робочий зошит, Форум, Вікі (словник, який створюють студенти), Опитування, Запитальник, Анкета, Чат і т.д.). Модулі, з якими користувачі мають односторонній зв'язок (матеріали без якого-небудь зворотного зв'язку, наприклад, текстові файли) оцінюються найнижче.
Інтерактивність	Комунікація, спільна робота і навчання, співпраця, взаємодопомога, само- і взаємооцінка	Оцінюються комунікація і спілкування студентів на платформі під час створення і взаємного тестування курсів, співпраця, взаємодопомога, підказки і зауваження, використання всього різноманіття засобів і інструментів, доступних на платформі і зовні неї. При рекомендації в створенні груп враховувалися також досвід і результати інших дослідників в галузі організації і проведення дистанційного навчання [1], [5] і ін.
Участь в роботі над курсом	Аналіз активності курсантів під час навчання та створення курсів на платформі MOODLE	Окрім оцінки готових проектів – курсів, також аналізується активність курсантів стосовно часу, витраченого на розробку курсу, а також розподіл їх активності під час закінчення курсу, пропорції часу, присвяченого на створення окремих модулів по відношенню до всього курсу, активність під час участі у вибраних курсах і комунікації з колегами і з викладачем.
Правові і етичні норми	Робота і навчання відповідно до права і закону про авторські права а також норм етики.	Матеріали курсів повинні бути авторськими, цитати і посилання повинні бути відповідним чином позначені і виділені; використані зовнішні дані (наприклад, графічні, фільми, анімації і т.д.), дозволені для вільного використання авторами або за відповідною згодою авторів, фірм, видавництва.

Таблиця 2. Основні критерії оцінки проектів – курсів дистанційного навчання ([14], [12]).

Після закінчення курсів всім учасникам було запропоновано анкету, котра була підготовлена в електронному вигляді і розміщена на платформі www.uceba.ks.ua. Анкета містила 16 питань (Essay, коротка відповідь, Так/Ні, множинного вибору, оцінка за шкалою 1..5).

1. Опишіть будь ласка Ваші враження від курсу: що в курсі сподобалося?
2. Опишіть будь ласка Ваші враження від курсу: що в курсі не сподобалося?
3. Як Ви оцінюєте курс (1..5, 1 - слабо, ..., 5 - дуже добре)
 - a. Тема і програма курсу.
 - b. Теоретичні матеріали.
 - з. Практичні завдання.
 - d. Компетентність викладача.
 - e. Різнманітність засобів курсу.
 - f. Дидактичне і методичне забезпечення.
 - g. Програмне забезпечення.
 - h. Комп'ютерне обладнання.
 - i. Актуальність, новизна, інноваційність курсів.
 - j. Використання отриманих компетентностей в майбутньому.
4. Як Ви оцінюєте свої компетентності в галузі використання дистанційних форм навчання в цілях самоосвіти перед курсами?
 - a. Загальні компетентності в галузі ДН?
 - b. Компетентності в галузі педагогічних технологій?
 - з. Компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій?
 - d. Компетентності в галузі Інтернет-технологій і ДН?
5. Як Ви оцінюєте свої компетентності в галузі використання дистанційних форм навчання в цілях самоосвіти після закінчення курсів?
 - a. Загальні компетентності в галузі ДН?
 - b. Компетентності в галузі педагогічних технологій?
 - з. Компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій?
 - d. Компетентності в галузі Інтернет-технологій і ДН?
6. Як Ви оцінюєте свої компетентності в галузі використання дистанційних форм навчання в навчанні інших (учнів, студентів, колег, і т.д.) після закінчення курсів?
 - a. Загальні компетентності в галузі ДН?
 - b. Компетентності в галузі педагогічних технологій?
 - з. Компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій?
 - d. Компетентності в галузі Інтернет-технологій і ДН?
7. Як Ви оцінюєте свої компетентності в галузі використання дистанційних форм навчання в навчанні інших (учнів, студентів, колег, і т.д.) перед курсами?

- a. Загальні компетентності в галузі ДН?
 - b. Компетентності в галузі педагогічних технологій?
 - з. Компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій?
 - d. Компетентності в галузі Інтернет-технологій і ДО?
8. Які компетентності Ви б хотіли зокрема поліпшити?
- a. Загальні компетентності в галузі ДН?
 - b. Компетентності в галузі педагогічних технологій?
 - з. Компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій?
 - d. Компетентності в галузі Інтернет-технологій і ДН?
9. Як Ви оцінюєте можливості використання системи MOODLE? (Оцінка за шкалою 1..5)
- a. Дидактичні.
 - b. Педагогічні.
 - з. Розвиваючі.
 - d. Програмні і адміністративні.
 - e. Функціональні.
10. Який з уроків Вам найбільш сподобався? (Нарис)
11. Які компоненти MOODLE (змістові ресурси) Ви вважаєте найкориснішими, цікавими і важливими?
- a. Ресурси (текстовий файл, веб-сторінка, довільний файл, посилання, каталог, і т.д.).
 - b. Урок.
 - з. Глосарій (словник понять).
 - d. Вікі (Словник, який створюють студенти).
12. Які компоненти MOODLE (що використовуються з метою навчання і контролю) Ви вважаєте найкориснішими, цікавими і важливими?
- a. Журнал (Робочий зошит, Щоденник).
 - b. Семінар.
 - з. Тести.
 - d. Hot Potatoes Quiz.
13. Які компоненти MOODLE (діалогові, використовуються для проведення моніторингу) Ви вважаєте найкориснішими, цікавими і важливими?
- a. Анкета.
 - b. Голосування (Опитування).
 - з. Запитальник.
 - d. Форум.
 - e. Чат.
14. Які дистанційні курси Ви вже закінчили або плануєте закінчити? (Нарис)
15. Які дистанційні курси Ви вже розробили або плануєте розробити? (Нарис)
- Чи мотивував Вас курс для подальшого поглиблення своїх знань і практичних умінь в галузі дистанційного навчання з використанням Інтернет-технологій?

АНКЕТА КУРСАНТА

QUESTIONS MARKED WITH A * ARE REQUIRED.

*** 1.** ОПИШІТЬ БУДЬ ЛАСКА ВАШИ ВРАЖЕННЯ ВІД ЗАКІНЧЕНИХ КУРСІВ: ЩО В КУРСАХ СПОДОБАЛОСЯ

Trebuchet 1 (8 pt)

Путь:

*** 2.** ОПИШІТЬ БУДЬ ЛАСКА ВАШИ ВРАЖЕННЯ ВІД ЗАКІНЧЕНИХ КУРСІВ: ЩО В КУРСАХ НЕ СПОДОБАЛОСЯ

Trebuchet 1 (8 pt)

Рис. 4 Анкета, яку було запропоновано заповнити курсантам. Питання про враження від закінчених курсів

*3. ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ КУРС (1..5, 1-СЛАБКО,...5-ДУЖЕ ДОБРЕ)?

	1	2	3	4	5	N/A
ТЕМА І ПРОГРАМА КУРСІВ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА	☐	☐	☐	☐	☐	☐
РІЗНОМАНІТНІСТЬ ЗАСОБІВ КУРСУ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ДИДАКТИЧНЕ І МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
КОМП'ЮТЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
АКТУАЛЬНІСТЬ, НОВІТНІСТЬ ІНОВАЦІЙНІСТЬ КУРСІВ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ВИКОРИСТАННЯ ОТРИМАННИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В МАЙБУТЬОМУ	☐	☐	☐	☐	☐	☐

*4. ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ СВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ДЛЯ САМООСВИТИ ПЕРЕД КУРСАМИ?

	1	2	3	4	5
ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ДН	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ І ДН	☐	☐	☐	☐	☐

*5. ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ СВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ДЛЯ САМООСВИТИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ КУРСІВ?

	1	2	3	4	5
ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ДН	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	☐	☐	☐	☐	☐
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ І ДН	☐	☐	☐	☐	☐

Рис. 5 Анкета, яку було запропоновано заповнити курсантам. Питання про самооцінку компетентностей в галузі дистанційного навчання перед і після закінчених курсів

Нижче наведені деякі відповіді на питання анкети, що свідчать взагалі про позитивні враження слухачів від закінчених курсів та високу оцінку отриманих компетентностей в галузі дистанційного навчання:

1. Опишіть будь ласка Ваши враження від закінчених курсів: що в курсах сподобалося

#	Response
1	Класно!!! Дуже цікаво! Сподобалося все! 😊
1	Все
1	Дякую, було дуже цікаво
1	Очень понравилось! Курсы очень полезны и интересны!

2. Опишіть будь ласка Ваши враження від закінчених курсів: що в курсах не сподобалося

#	Response
1	Все сподобалося
1	Нажаль недостатньо було часу на придбання практичних навичок, але будемо працювати самостійно 😞
1	Багато чого не встигли
1	Понравилось все.

3. Як Ви оцінюєте курс (1..5, 1-слабко,...,5-дуже добре)?

	Average rank					
	1	2	3	4	5	
Тема і програма курсів						5.0
Теоретичні відомості						5.0
Практичні завдання						5.0
Компетентність викладача						5.0
Різноманітність засобів курсу						5.0
Дидактичне і методичне забезпечення						4.5
Програмне забезпечення						4.5

Рис.6 Результати відповідей на питання анкети після закінчення курсів

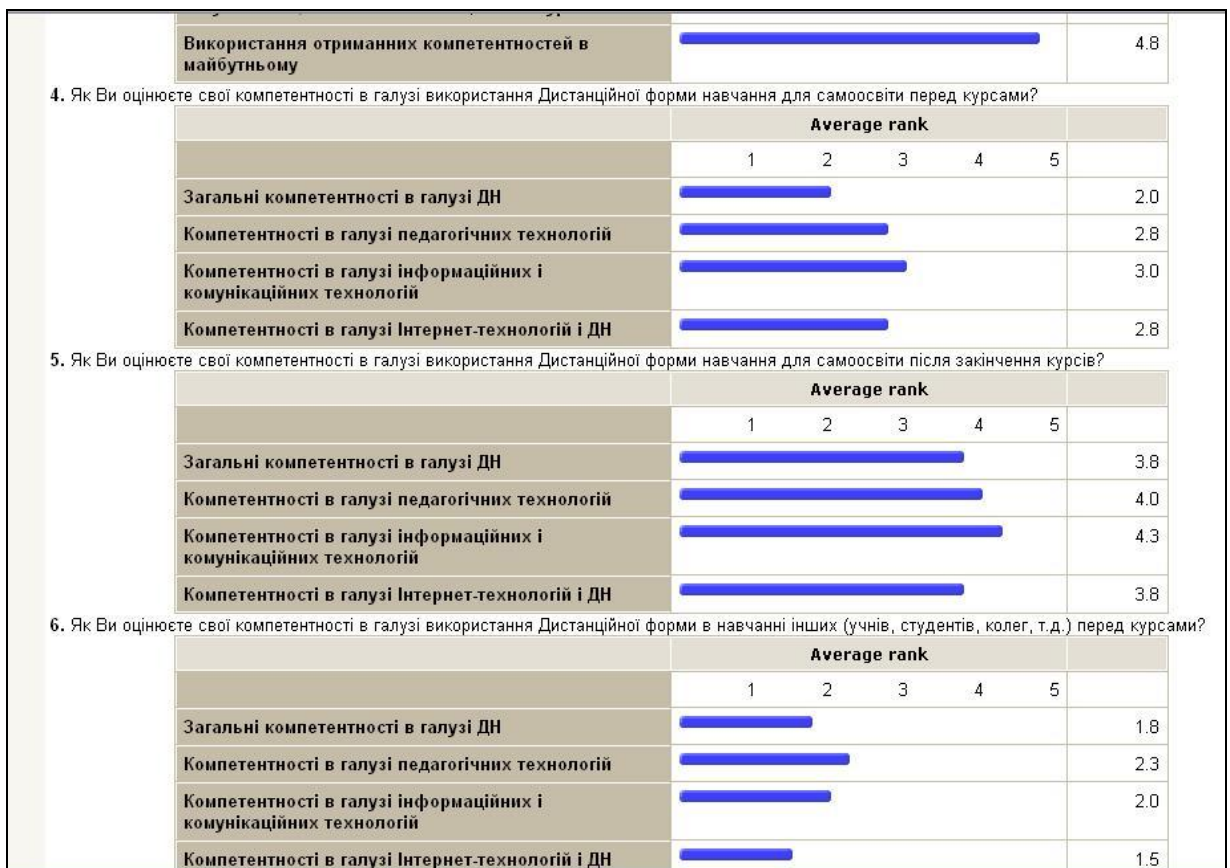

Рис.7. Результати відповідей на питання анкети після закінчення курсів

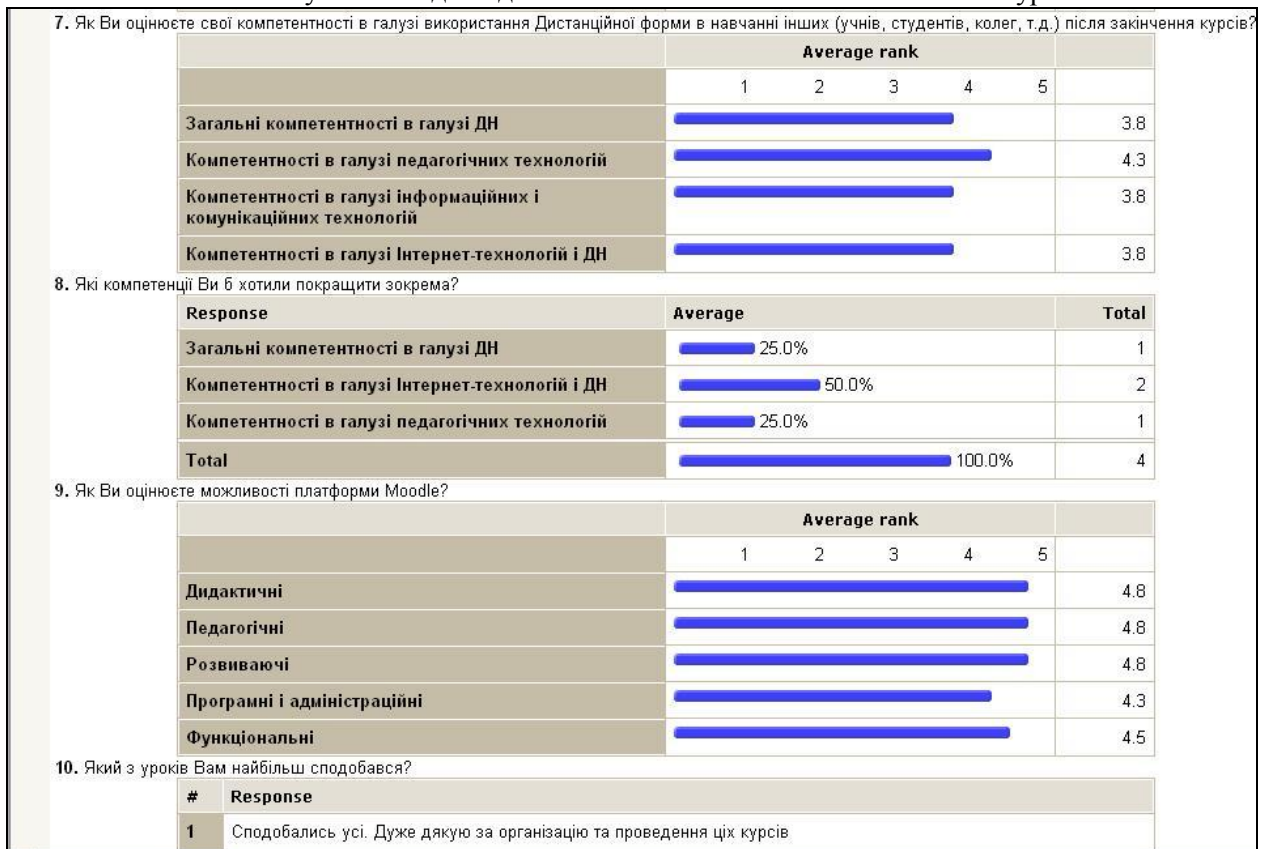

Рис.8. Результати відповідей на питання анкети після закінчення курсів

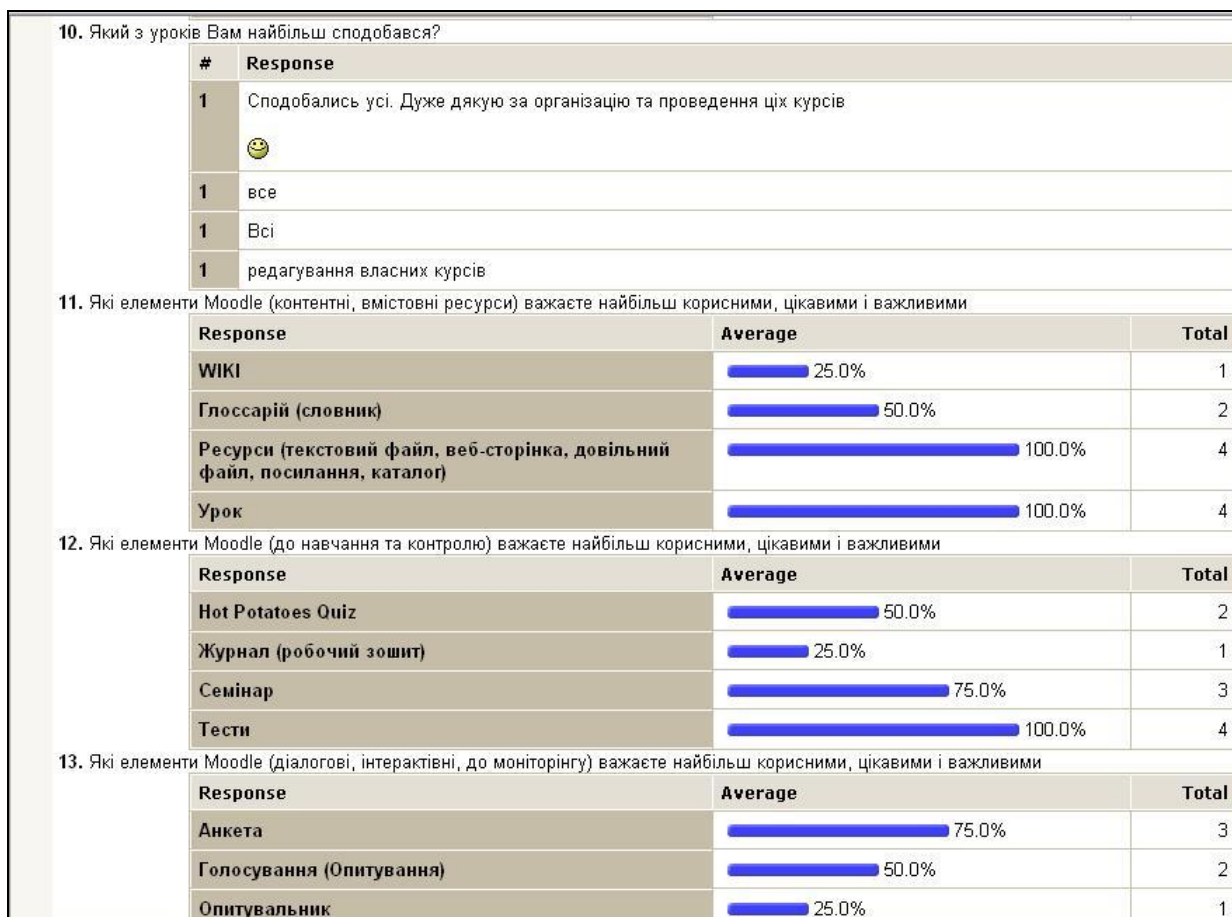

Рис.9. Результати відповідей на питання анкети після закінчення курсів

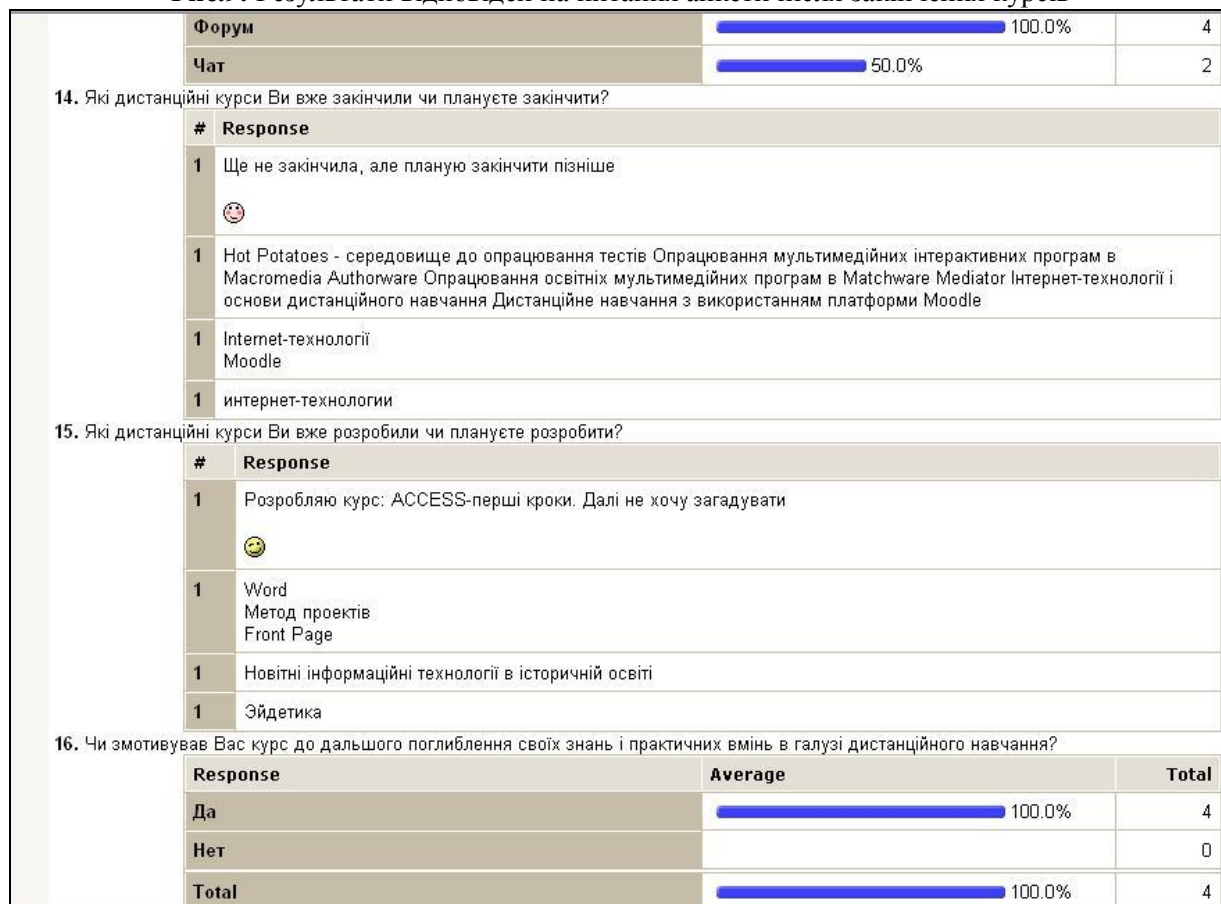

Рис.10. Результати відповідей на питання анкети після закінчення курсів

На сьогоднішній день автором розроблено електронний посібник та методичні рекомендації стосовно використання платформи MOODLE в дистанційному навчанні (Moodle_Materialy_new на www.ucheba.ks.ua).

Підсумовуючи, можна підкреслити, що дослідження в галузі використання дистанційних форм навчання в підготовці, післядипломній освіти та професійній діяльності вчителів на Херсонщині та представлений проект дають позитивні результати та оптимістичні перспективи. Наведену концепцію

підтримали багато навчальних закладів, освітніх інституцій і організацій м.Херсона, серед них Управління Освіти Міської Ради, Південноукраїнський Регіональний Інститут Післядипломної освіти педагогічних кадрів, Академічний ліцей при ХДУ, Гімназія №3, СЗОШ 29, №30, та багато інших. Дуже зацікавлені і беруть активну участь в проекті, використовують ресурси до своєї освіти та одночасно проводять уроки та заняття з використанням курсів, що розміщені на платформі, та розроблені самостійно вчителі м.Херсона (не тільки інформатики).

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В.Ю., Молодих Г.С. Практика використання дистанційного навчання в післядипломній освіті. Науково-методичний Науково-методичний журнал "Комп'ютер в школі та сім'ї". №4, 2006. – с.27-29
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник - К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Зимняя И.А. - Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования. Конференция "Образовательные программы в аспирантуре РГГУ" (<http://aspirant.rggu.ru/article.html?id=50758>)
4. Кульневич С.В. Парадигмальный подход к разработке содержания ключевых педагогических компетенций. (<http://uchebauchenyh.narod.ru/stat/uch2.htm>)
5. Кухаренко В.М., Рибалко, О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання. Умови застосування. Харків, Торсінг, 2002
6. Національна програма інформатизації України.
7. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти.– Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики.–К.:”К.І.С.”, 2003.– с.13–43.
8. Олійник В.В. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті: організаційно-педагогічний аспект: Навч. посіб. – К.: ЦПППО, 2001. – Вип. 3: Організація дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті. –68 с.
9. Полат Е.С. (ред.) Теория и практика дистанционного обучения. Москва, РАО 2004
10. Равен Д. Компетентность в современном обществе, выявление, развитие и реализация. (пер. с англ.) Когито-Центр, Москва, 2002
11. Раков С.А. Формування математичних компетентностей учителя математики на основі дослідницького підходу у навчанні з використанням інформаційних технологій, Дисертація д.п.н. (13.00.02), НПУ ім.М.П.Драгоманова, Київ, 2005
12. Смирнова-Трибульська Є. Копочек Р., Вільманн Д. Теоретичні і практичні аспекти використання в освіті засобів Open Source. (в:) Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання, 2006, НПУ ім.М.П.Драгоманова, Серія 2, №11(4)). - с. 13-24
13. Chodnicki J. Ocenianie w nowej szkole CODN, Warszawa 1998 [w:]: Hojnacki L. Bliskie kontakty ze zdalnym nauczaniem. Miejsce platformy zdalnego nauczania w stacjonarnym kształceniu nauczycieli [w:] Informatyczne przygotowanie nauczycieli. Internet w procesie kształcenia, J. Migdałek (red.), B. Kędzierska. Kraków 2004.
14. Hojnacki L. Bliskie kontakty ze zdalnym nauczaniem. Miejsce platformy zdalnego nauczania w stacjonarnym kształceniu nauczycieli [w:] Informatyczne przygotowanie nauczycieli. Internet w procesie kształcenia, J. Migdałek (red.), B. Kędzierska. Kraków 2004.
15. Leżański J. Platforma e-learningowa jako narzędzie, wspomagające proces uczenia się – nauczanie matematyki (część II). Matematyka i Komputery. Nr 23, 2005
16. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa 2001, s. 348.
17. Osmańska-Furmanek W. Jakość kształcenia informatycznego nauczycieli [w:] Informatyczne przygotowanie nauczycieli. Kompetencje i standardy kształcenia, J. Migdałek, M. Zając (red.), Kraków 2006, s, 9-13.
18. Wenta K., Samouctwo nauczycieli dla technologii informacyjnej [w:] Informatyczne przygotowanie nauczycieli. Kompetencje i standardy kształcenia, J. Migdałek, M. Zając (red.), Kraków 2006, s.188-199.
19. www.uceba.ks.ua, www.uceba.ks.ua/new
20. www.moodle.org
21. www.joomla.org